خبر

آغاز اقدامات عملیاتی مشترک ایران و عراق برای تثبیت کانون‌های گرد و غبار

مدیر مرکز بین‌المللی مدیریت جامع حوضه‌های آبخیز از آغاز اقدامات عملیاتی و میدانی مشترک ایران و عراق برای تثبیت خاک در کانون‌های گرد و غبار کشور همسایه با سفر رئیس سازمان منابع طبیعی و هیات همراه او به این کشور خبر داد.

«حمید نوری» مدیر مرکز بین‌المللی مدیریت جامع حوضه‌های آبخیز در گفت‌وگو با ایلنا درباره اهداف سفر رئیس سازمان منابع طبیعی و هیات همراه او به عراق برای شروع همکاری‌های مشترک در زمینه اجرای برنامه‌های عملیاتی و میدانی تثبیت خاک در کانون‌های گرد و غبار این کشور که از روز پنجشنبه (۶ اردیبهشت ۱۴۰۳) آغاز شده است، توضیح داد: سازمان منابع طبیعی یک دستگاه اجرایی است که در طول دهه‌های اخیر، انجام اقدامات عملیاتی در زمینه مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت کانون‌های گرد و غبار را در نقاط مختلف کشورمان دنبال کرده است، به نحوی که در چند سال گذشته شاهد اجرای برنامه‌هایی نظیر نهال‌کاری، بوته‌کاری و ایجاد بادشکن‌های زنده و غیرزنده در سطوحی گسترده از مناطق مرکزی، جنوبی و بخش‌هایی از مناطق شرقی کشور توسط این سازمان بوده‌ایم.

وی افزود: اقدامات عملیاتی سازمان منابع طبیعی در دو بخش بیولوژیکی و بیومکانیکی در مناطق بیابانی کشور، اثرات فراوانی بر کاهش میزان خیزش ریزگردها در سال‌های اخیر داشته است، به صورتی که علاوه بر کاشت پوشش گیاهی و ایجاد بادشکن‌ها، برنامه‌هایی نیز برای افزایش میزان رطوبت خاک به‌ویژه در هنگام وقوع بارندگی در مناطق بیابانی انجام شده است که این کار می‌تواند شرایط را برای کاهش نرخ بیابان‌زایی و افزایش پوشش گیاهی در بیابان‌ها فراهم کند و منجر به کم شدن احتمال خیزش ریزگردها غبار شود. حالا هم قرار است از تجربه‌هایی که در از انجام چند میلیون هکتار عملیات مقابله با بیابان‌زایی و تثبیت خاک در کانون‌های گرد و غبار در طول سال‌های گذشته در کشورمان به دست آمده است، برای مقابله با خیزش ریزگردها در کشور عراق استفاده کنیم.

ضرورت جدی همکاری با کشورهای همسایه و همجوار برای مقابله با بیابان‌زایی

نوری با بیان این که مساحت تمام کانون‌های گرد و غبار در داخل کشورمان حدود ۱۴ میلیون هکتار است، اما ریزگردهای برخاسته از نزدیک ۲۷۰ میلیون هکتار از کانون‌های سایر کشورها، نقاط مختلف ایران را تحت تاثیر قرار می‌دهند، عنوان کرد: پژوهش‌های کارشناسی متعددی نشان می‌دهد که حتی اگر در تمام کانون‌های خیزش ریزگردها در محدوده سرزمینی ایران، اقدامات بیولوژیک و بیومکانیک لازم را برای تثبیت خاک انجام دهیم، با توجه به این که بخش اصلی ریزگردها از خارج کشور وارد سرزمین ما می‌شوند، همچنان مشکل حل نخواهد شد.

برنامه‌ریزی برای تهیه نقشه‌راه مدیریت اکوسیستم‌های بیابانی ایران و عراق

نوری با تاکید بر این که سفر رئیس سازمان منابع طبیعی و هیات همراه او به عراق، آغاز اقدامات عملیاتی و میدانی مشترک برای تثبیت خاک در کانون‌های گرد و غبار این کشور همسایه محسوب می‌شود، یادآور شد: پیش از این در سفر رئیس سازمان حفاظت محیطزیست و سایر مسئولان ارشد کشورمان به عراق، تفاهم‌نامه‌هایی برای انجام اقدامات عملیاتی مشترک در کانون‌های خیزش ریزگردها در این کشور به دست آمده بود، اما تا امروز این تفاهم‌نامه‌ها وارد فاز اجرایی نشده بود. البته برخی اقدامات میدانی به صورت پراکنده و آزمایشی انجام شده بود، اما تا کنون این اقدامات منسجم نبود و نقشه راه مشخصی نداشت؛ حالا خوشبختانه تهیه نقشه راه مدیریت اکوسیستم‌های بیابانی دو کشور در دستور کار قرار گرفته است و در سفر آقای نوبخت (رئیس سازمان منابع طبیعی) به کشور عراق، اقدامات عملیاتی مشترک آغاز خواهد شد.

بررسی تاثیر حاشیه‌نشینی بر افزایش بزه‌های اجتماعی

سونامی فقر

گروه جامعه - طی سه سال گذشته به قدری اجاره‌بهای مسکن افزایش پیدا کرده که بسیاری از افراد مجبور شده‌اند برای ادامه زندگی و کار در شهرهای بزرگ به حاشیه شهر نقل مکان کنند.

وقتی پلیس برای اولین بار از افزایش صد درصدی سرقت‌اولی‌ها خبر داد زنگ خطر به صدا درآمد اما مساله اصلاً از سوی مسئولان جدی گرفته نشد و سال‌هاست در مورد جرم‌زا بودن حاشیه‌شهرها بحث‌های مفصلی کردند

تورم و کاهش توان اقتصادی مردم در سال‌های اخیر تبعات اجتماعی گسترده‌ای را برای مردم به ارمغان آورده است.

یکی از این تبعات، صعود آمار حاشیه‌نشینان و گسترش سکونتگاه‌های غیررسمی است.

عوامل بروز حاشیه‌نشینی چندبعدی و پیچیده است و در سطوح مختلف تحقق پیدا می‌کند، اما بخشی از آن به کیفیت محتوای سیاست‌ها و برنامه‌های مورد نظر مربوط می‌شود.

بر اساس گزارشی که مرکز پژوهش‌های مجلس با عنوان «ابعاد اجتماعی سیاست‌های اسکان غیررسمی در برنامه‌های توسعه» منتشر کرده است، یکی از نقدهای محتوایی به اسناد و سیاست‌های حوزه سکونتگاه‌های غیررسمی، غلبه رویکرد کالبدی و غفلت از ابعاد اجتماعی این پدیده دانسته شده و بخشی از این وضعیت نیز ناشی از وجود ابهام در چیستی تعریف امر اجتماعی و ابعاد و مؤلفه‌ها بوده است. به‌رغم سیر افزایشی احکام سیاستی مربوط به این حوزه در برنامه‌های توسعه، به‌نظر می‌رسد این سیاست‌ها تا کنون چندان موفقیت‌آمیز نبوده‌اند؛ افزایش مساحت و جمعیت سکونتگاه‌های غیررسمی همزمان با اجرای برنامه‌های توسعه را می‌توان ناشی از این امر دانست.

طی سه سال گذشته به قدری اجاره‌بهای مسکن افزایش پیدا کرده که بسیاری از افراد مجبور شده‌اند برای ادامه زندگی و کار در شهرهای بزرگ به حاشیه شهر نقل مکان کنند. این در حالی است که تا همین چند سال گذشته افراد دامنه جابه‌جایی‌شان نهایت به یک یا دو محله محدود می‌شد و به این ترتیب تفاوت فرهنگی زیادی بین افراد وجود نداشت. اما به مدد افزایش ناگهانی قیمت اجاره‌بهای مسکن، بسیاری از خانواده‌ها مجبور شده‌اند برای ادامه زندگی و البته حفظ شغلی که در شهر دارند به حاشیه شهر نقل مکان کنند.

به گزارش تجارت‌نیوز، از نگاه جامعه‌شناسی، حاشیه شهرها محل افزایش بزه‌های اجتماعی است. به این دلیل که اغلب نظارت دقیقی بر این مکان‌ها صورت نمی‌گیرد. افراد از آنجا که با فرهنگ‌های متفاوت در این منطقه گرد هم آمده‌اند ترسی از شناخته شدن ندارند. از سوی دیگر به علت توزیع ناعادلانه امکانات در این مناطق زمینه بروز جرم و جنایت فراهم می‌شود.

البته این مشکل تنها مختص کشور ما نیست و حاشیه‌نشینی در هر جای دنیا می‌تواند به عاملی برای افزایش بزه‌های اجتماعی تبدیل شود. افرادی که در این مناطق ساکن می‌شوند در بسیاری از موارد درصدد انتقام گرفتن از شهرنشین‌ها هستند؛ چراکه وجه مشترک بسیاری از این افراد که در یک منطقه حاشیه‌ای کنار هم جمع می‌شوند فقر است و محرومیت از خدمات مناسب اجتماعی.

حاشیه‌نشینی، معضل اصلی جامعه ایران است

امان‌الله قرایی‌مقدم، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه، دراین‌باره به تجارت‌نیوز می‌گوید: «متاسفانه حاشیه‌نشینی سال‌هاست به معضلی برای جامعه ما تبدیل شده است و هر سال با افزایش تورم و فقیر شدن تعداد بیشتری از مردم، این معضل بیش از پیش خود را نشان می‌دهد. در تمامی جوامع حاشیه شهرها به محلی برای افزایش جرم و جنایت تبدیل می‌شوند و ایران هم از این قاعده مستثنی نیست.»

او می‌افزاید: «مساله اینجاست که افزایش حاشیه‌نشینی ارتباط مستقیمی با افزایش بزه‌های اجتماعی دارد و به این ترتیب امنیت شهرها به خطر می‌افتد. در واقع اکثر افرادی که به حاشیه شهرها پناه می‌برند کسانی هستند که از حداقل‌های لازم برای زندگی محروم‌اند. این افراد به دلیل همین محرومیت فرصت تشکیل گروه‌ها و باندها را پیدا کرده و به‌نوعی می‌خواهند سهم خود را از زندگی با زور از دیگران بگیرند.»

طرح آمایشی که اصلاً اجرایی نشد

قرایی‌مقدم با اشاره به طرح «سیتران» که قبل از انقلاب در هفت جلد از سوی فرانسوی‌ها برای شناسایی امکانات هر منطقه تدوین شده بود، می‌گوید: «این طرح هیچ‌وقت مورد استفاده قرار نگرفت اما طرح آمایش سرزمین هم که بعد از انقلاب در چهار جلد مدون شد هیچ‌گاه به مرحله اجرا نرسید. در واقع بی‌توجهی به ظرفیت و نیازها و امکانات هر منطقه باعث شده ما الان با حجم گسترده‌ای از حاشیه‌نشینی مواجه باشیم.»

او ادامه می‌دهد: «وقتی تمامی امکانات در شهرهای بزرگ جمع شده است، همین جاذبه باعث می‌شود افراد از شهرهای کوچک و روستاها به این شهرها بیایند و چون توان مالی ساکن شدن در این شهرها را ندارند به شهرک‌های اقماری و حاشیه‌ای پناه می‌برند.»

نزدیک به ۲۰ میلیون حاشیه‌نشین در کشور داریم

این جامعه‌شناس با اشاره به آمار حاشیه‌نشینی در کشور توضیح می‌دهد: «در حال حاضر آمار دقیقی دراین‌باره وجود ندارد اما به طور تقریبی می‌توان گفت نزدیک به ۲۰ میلیون نفر حاشیه‌نشین در کشور داریم که البته سهم شهرهای بزرگی مانند تهران و اصفهان و شیراز از همه بیشتر است. بی‌توجهی دولت به وضعیت معیشت و تورم باعث شده ما با افزایش جمعیت فقیر در کشور مواجه باشیم و همین امر در نهایت به افزایش بزه‌های اجتماعی‌می‌انجامد.»

دولت عامل افزایش تورم و مشکلات اجتماعی است

مصطفی اقلیما، پدر علم روانکاوی ایران، نیز دراین‌باره به تجارت‌نیوز می‌گوید: «اگر بخواهیم واقعیت را بیان کنیم، باید بگوییم بی‌تدبیری دولت‌ها عامل اصلی به وجود آمدن شرایط بحرانی اقتصادی و اجتماعی در جامعه است. از سوی دیگر در هر منطقه‌ای که جمعیت به طور فزاینده‌ای زیاد شود و نظارت درستی هم بر آن نباشد آسیب ایجاد می‌شود. در حال حاضر حاشیه شهرهای بزرگ ایران به مکانی امن برای افراد مجرم تبدیل شده است.»

زنگ خطری که نادیده گرفته شد

او اضافه می‌کند: «در برخی از این مناطق حتی پلیس امکان حضور ندارد و همین مساله باعث می‌شود افرادی که در این مناطق زندگی می‌کنند با خیال راحت دست به انواع بزه‌های اجتماعی بزنند و در نهایت هم وقتی فقر در کشور گسترش پیدا کند این بزه‌ها نیز رو به افزایش می‌رود و به این ترتیب امنیت جامعه به خطر می‌افتد.» این استاد دانشگاه با اشاره به آمار سرقت‌اولی‌ها توضیح می‌دهد: «وقتی با افزایش صد درصدی سرقت‌اولی‌ها در جامعه مواجه می‌شویم تنها یک پیام برای ما دارد و آن اینکه مردم در وضعیت اقتصادی بسیار بغرنجی به سر می‌برند. از سوی دیگر امنیت شغلی هم هر روز در جامعه ما کمتر و کمتر می‌شود. امید به آینده از بین می‌رود و در نهایت برخی از افراد تنها راه امرار معاش خود را در ارتکاب جرم می‌بینند.»

اقلیما می‌افزاید: «وقتی پلیس برای اولین بار از افزایش صد درصدی سرقت‌اولی‌ها خبر داد زنگ خطر به صدا درآمد اما مساله اصلاً از سوی مسئولان جدی گرفته نشد. سال‌هاست کارشناسان در مورد جرم‌زا بودن حاشیه شهرها بحث‌های مفصلی کرده و به دولت‌ها هشدار داده‌اند اما در نهایت نه‌تنها هیچ تلاشی برای کاهش این اتفاق رخ نداده که حتی با کم شدن نظارت بر این مناطق زمینه برای حضور بیشتر افراد بزهکار در آن نیز فراهم شده است.»

ناراحتی ممکن است افزایش یابد

موج گرما صدها میلیون نفر را می‌سوزاند!

معمولا ماه آوریل ماه هوای گرم در بخش هایی از جنوب و جنوب شرقی آسیا است. با این وجود، دمای هوا در ماه جاری در آن منطقه از جهان به شکلی غیر عادی بالا بوده است. صدها میلیون نفر در جنوب و جنوب شرق آسیا روز دوشنبه از موج گرما رنج بردند. وضعیت به گونه ای بود که بسیاری از مدارس مجبور به تعطیلی شدند انجام فعالیت‌های کشاورزی مختل شده و خطر گرمازدگی و سایر عوارض مرتبط با آن برای سلامتی افزایش یافته است.

آب و هوای سراسر منطقه شرق و جنوب شرقی آسیا در ماه آوریل به طور کلی گرم است و قبل از باران‌های موسمی تابستانی سالانه آسیا که باعث بارندگی بر روی خاک خشک می شود از راه می رسد. با این وجود، دمای فروردین امسال در مقایسه با سال های گذشته به شکلی غیر عادی بالا بوده است.

به گزارش فرارو به نقل از نیویورک تایمز، در بنگلادش که مدارس و دانشگاه‌ها در هفته جاری تعطیل هستند دمای هوا در برخی از مناطق آن کشور به بالای ۴۲ درجه سانتی گراد رسیده است.

برای تصور این وضعیت تنها کافی است بدانید که رطوبت شدید آن منطقه تا چه اندازه وضعیت تحمل گرما توسط شهروندان بنگلادشی را دشوارتر می‌سازد.

اداره هواشناسی بنگلادش روز دوشنبه با انتشار اطلاعیه اعلام کرد: به دلیل افزایش نفوذ رطوبت ناراحتی ناشی از افزایش دمای هوا ممکن است در ۷۲ ساعت آینده افزایش یابد. در داکا پایتخت بنگلادش رطوبت هوا ۷۳ درصد بود و بسیاری از مناطق ان کشور روزانه با قطع برق مواجه شده‌اند.

بی نظیر احمد، کارشناس بهداشت عمومی در بنگلادش و مدیر سابق اداره کل خدمات بهداشتی ملی آن کشور می گوید که موج گرما می تواند منجر به بروز موارد بیش تر ابتلا به بیماری های خاص از جمله وبا و اسهال شود. او می گوید مردم در حالت ایده آل باید سعی کنند در ساعات اولیه صبح و در شب در مواقع دیرهنگام زمانی که دما پایین تر است کارهای شان را انجام دهند. با این وجود، بیان این توصیه آسان تر از انجام دادن آن در کشوری چون بنگلادش است که بسیاری از مردم خارج از منزل مشغول به کار هستند.

نورالعلم که در داکا یک ریکشا را می راند می گوید به دلیل گرما مدت زمان کارش را از هشت تا ده ساعت به پنج تا هفت ساعت در روز کاهش داده است. به همین خاطر درامد او کاهش یافته و به میزان نصف درآمد پیشین اش رسیده است. او می گوید: من پیش تر چنین گرمایی را تجربه نکرده بودم. هر سال گرما شدیدتر می شود اما امسال به شکل بی سابقه ای بسیار شدید است.

موج گرما چالش‌های مشابهی را در کشور همسایه بنگلادش یعنی هندوستان ایجاد کرده است جایی که دمای شدید شبکه های برق را تحت فشار قرار داده، مدارس را مجبور به تعطیلی کرده و تولید گندم و سایر محصولات را در معرض تهدید قرار داده است. دمای هوا در برخی مناطق آن کشور در اواخر هفته گذشته به زیر ۴۲ درجه سانتی گراد نرسید. اداره کل هواشناسی هند روز یکشنبه اعلام کرد که انتظار دارد تا پنج روز دیگر شرایط موج گرما در برخی ایالت های آن کشور ادامه داشته باشد.

گرما با آغاز انتخابات عمومی شش هفته ای هند که در آن نزدیک به یک میلیارد نفر واجد شرایط رای دادن هستند همزمان شده است. مقام های انتخاباتی برای تامین آب در روزهای برگزاری انتخابات تلاش می کنند و برخی از احزاب سیاسی برای کارزارهای تبلیغاتی انتخاباتی شان آب و وسیل خنک کننده به شرکت کنندگان ارائه می‌دهند.

گرمای شدید در میانمار نیز جنبه سیاسی دارد جایی که حکومت نظامی حاکم از افزایش دما در هفته گذشته به عنوان توجیهی برای انتقال آنگ سان سوچی رهبر غیر نظامی برکنار شده آن کشور از زندان به مکانی نامعلوم یاد کرده است. بسیاری از مردم میانمار بر این باورند که ژنرال‌های آن کشور او را به دلایل دیگری از مکانی به مکان دیگر جابجا می کنند اما از گرمایی که در پایتخت آن کشور به ۴۶ درجه سانتیگراد رسیده به عنوان بهانه استفاده کرده‌اند.

موج گرمای آسیا در خلاء هواشناسی رخ نداده است. سال گذشته گرمترین سال زمین در یک قرن و نیم گذشته بود. قاره آسیا در میانه چرخه ال نینو قرار دارد یک پدیده آب و هوایی که تمایل به ایجاد شرایط گرم و خشک در آن قاره دارد.

بادهای موسمی تابستانی آسیا دمای افزایش یافته در آن قاره را تسکین خواهد داد اما هنوز چند هفته دیگر تا آغاز آن باقی مانده است. برای مثال، احتمال بارش باران در بانکوک پایتخت تایلند در روزهای پیش رو تقریبا نزدیک به صفر گزارش شده است.

خبر

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ در پاسخ به ایسنا:

طرح ترافیک جدید تهران امسال اجرا نمی‌شود

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ اعلام کرد که طرح ترافیک جدید تهران در سال جاری اجرا نخواهد شد.

به گزارش ایسنا، سرهنگ سید ابوالفضل موسوی‌پور در مراسم تحکیم بستر ۱۲ کیلومتر از بزرگراه آزادگان و ... که صبح امروز برگزار شد، با حضور در جمع خبرنگاران گفت: در دو سال گذشته شهرداری تهران اقدامات خوبی را در محور آزادگان انجام داده است. در زمستان سال گذشته در محدوده بزرگراه آزادگان در منطقه ۱۶ اقدام خوبی صورت گرفت و یک لاین کندروی جدید اضافه شد و سبب شد که بار ترافیک سنگین صبح و عصرگاهی که از قبل پل رجایی تا صنیع‌خانی ایجاد می‌شد تا حدودی رفع شده و تداخل بار ترافیکی نداشته باشیم.

وی با بیان این‌که همچنین اخیرا در محور آزادگان در محدوده پل فتح یک لاین احداث شد که موجب روان‌سازی بار ترافیکی شد، تصریح کرد: تحکیم بستر ۱۲ کیلومتر از بزرگراه آزادگان و ایمن‌سازی کندروی شرقی آزادگان با بزرگراه شهید لشگری که امروز وارد مدار می‌شود نیز یکی دیگر از اقدامات مهم بود چرا که لاین کندروی شرقی آزادگان با بزرگراه شهید لشگری محور تنگی بود که حالا این محور استانداردسازی شده و سبب شده که حجم سنگین بار صبحگاهی ترافیک تقلیل یابد چرا که شاهد بودیم این بار ترافیکی تا کیلومترها محور آزادگان را درگیر می‌کرد.

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ در پاسخ به سوال ایسنا در خصوص این‌که شهرداری در نظر دارد طرح ترافیک را تغییر دهد و آیا در این زمینه نظرات پلیس احصا شده یا خیر؟ تصریح کرد: هنوز صحبت جدی در این زمینه با پلیس نشده است اما اعتقاد دارم که تغییرات در محدوده طرح ترافیک و غیره خوب است و نباید در برابر تغییرات مقاومت کنیم.

موسوی‌پور با بیان این‌که با توجه به افزایش تردد خودروها موتورسیکلت‌ها و غیره باید طرح ترافیک بروزرسانی شود، اظهار کرد: باید کارگروه مشترکی فی‌مابین پلیس و شهرداری تشکیل شود تا به نظر واحدی در خصوص تغییرات طرح ترافیک برسیم.

وی در پاسخ به این سوال که آیا اجرای طرح ترافیک جدید تا پایان سال جاری انجام شده و امسال شاهد اجرای طرح ترافیک خواهیم بود یا نه؟ اظهار کرد: قطعا امسال نیست و باید اقدامات کارشناسی به درستی انجام شود.

رئیس پلیس راهور تهران بزرگ در پاسخ به این سوال که چه بزرگراه‌هایی در تهران وجود دارد که آسفالت آنها نیاز به مرمت آسفالت دارند، گفت: عمدتا محورهای کمربندی که خودروهای سنگین در آن تردد می‌کنند همچون بزرگراه یاسینی، آزادگان و قسمتی از بزرگراه بسیج محورهایی هستند که آسفالت آنها نیاز به بهسازی بیشتر دارند.

پیش از این نیز معاون حمل و نقل شهرداری تهران اعلام کرد: موضوع به‌روز رسانی طرح ترافیک در نیمه اول سال ۱۴۰۳ نهایی می‌شود.

محسن هرمزی در گفت‌وگو با ایسنا، در مورد سرانجام مطالعات تغییر در اجرای طرح ترافیک در شهر تهران با تأکید بر اینکه ما در معاونت حمل و نقل و ترافیک شهرداری تهران میراث دار کم و کاستی‌هایی هستیم، گفت: حوزه طرح ترافیک در سال‌های اخیر با توجه به مقتضیات زمانی به‌روزرسانی نشده است.

وی با بیان اینکه در به‌روزرسانی طرح ترافیک قواعد را در سال جدید در دستور کار قرار دادیم؛ بگونه‌ای که موضوع به‌روز رسانی طرح ترافیک در نیمه اول سال ۱۴۰۳ نهایی می شود، افزود: بعد از نهایی شدن تغییرات، طرح اصلاحی باید در نهادهای بالادستی مورد بررسی و تصویب قرار گیرد و بعد از آن نسبت به ابلاغ و اجرایی کردن طرح جدید اقدام می‌کنیم.

کدام نواحی ایران در معرض خشکسالی شدید هستند؟

کاهش ۱۱ درصدی بارش‌ها در دهه ۱۳۹۰-۱۴۰۰

کارشناس محیط زیست می‌گوید: در دهه ۱۳۹۰-۱۴۰۰ بارندگی ایران به طور متوسط حدود ۱۱ درصد، آب‌های سطحی حدود ۴۴ درصد و آب‌های تجدیدپذیر حدود ۳۲ درصد کاهش یافته است. در دهه‌های اخیر میانگین دمای شهرهای اصلی ایران حدود ۰.۶ درجه سانتی‌گراد افزایش یافته است. پیش‌بینی‌ها تا ۱۴۱۵ بین ۰.۷ (در سناریوی متوسط) تا ۱ (در بدترین حالت) درجه افزایش دما را نشان می‌دهد.

به گزارش خبرآنلاین، بارندگی‌های اخیر این پرسش را پر رنگ کرده است که از نظر بارش در چه وضعی هستیم؟ آیا خشکسالی تمام شده است؟

مهدی زارع، کارشناس محیط زیست، در این‌باره می‌گوید: خشکسالی هواشناسی یک نیروی محرکه طبیعی اصلی بیابان‌زایی است و به دلیل دوره‌های طولانی مدت کم بارش رخ می‌دهد. کمبود آب و همچنین استفاده بی رویه از منابع آبی، عمدتاً برای کشاورزی، تعادل آبی منفی و تغییر در پوشش گیاهی ایجاد می‌کند و بیابان‌زایی را تسریع می‌کند.

او با بیان اینکه علی‌رغم اقدامات سیاسی مختلف در گذشته، بیابان‌زایی همچنان یک معضل جدی زیست‌محیطی در بسیاری از مناطق ایران است، ادامه می‌دهد: شاخص‌های خشکسالی و خشکی حاصل از داده‌های بلندمدت دما و بارندگی وقوع خشکسالی طولانی‌مدت در مناطق مختلف اقلیمی ایران را نشان می‌دهد. خشکسالی‌های شدید و فوق‌العاده شدید هواشناسی در دهه‌های اخیر با رشد سریع جمعیت، شور شدن خاک و مدیریت ضعیف منابع آب نیز به عنوان محرک‌های اصلی انسانی در نظر گرفته می‌شوند.

این استاد پژوهشکده زلزله‌شناسی توضیح می‌دهد: درصد جمعیت روستایی در ایران رو به کاهش است و مناطق شهری به سرعت در حال رشد هستند. از دهه پنجاه شمسی، میزان استفاده از آب‌های زیرزمینی در ایران حدود ۴ برابر شده و میانگین کاهش سالانه سطح آب زیرزمینی حدود ۵۰ سانتی‌متر بوده است. بیابان‌زایی را نمی‌توان به طور کامل متوقف یا مدیریت کرد، اما می‌توان با اتخاذ برخی راهبردهای مدیریت پایدار زمین آن را کاهش داد.

زارع با اشاره به اینکه رویدادهای طبیعی شدید مانند خشکسالی و سیلاب می‌تواند با تغییرات اقلیمی مرتبط باشد، می‌گوید: بررسی شاخص خشکسالی نشان داده است که روندی منفی به ویژه در فلات مرکزی با اقلیم خشک و نیمه خشک برقرار است. این روند منفی منجر به افزایش خشکی در آینده و بدتر شدن وضعیت خشکسالی شدید فعلی در مناطق خشک و نیمه خشک خواهد شد.

او در پاسخ به این سوال که کدام نواحی ایران در معرض بیابان‌زایی هستند، ادامه می‌دهد: مردم فلات مرکزی ایران نسبت به سایر نقاط کشور در معرض خطر خشکسالی شدید و بیابان‌زایی هستند. افزایش مدت و شدت خشکسالی منجر به افزایش مهاجرت خواهد شد.

زارع معتقد است: مشارکت سازمان‌های مردم نهاد محلی در تصمیم‌گیری‌های مدیریت آب برای دستیابی به مدیریت پایدار حوزه آبخیز، مطالعه بهترین روش‌های تأمین و ذخیره‌سازی آب و سامانه‌های آبیاری اصلاح‌شده برای افزایش بهره‌وری مصرف آب، انتخاب مدیران مناسب و چارچوب‌های مدیریتی مناسب در طرح‌های توسعه روستایی برای ایجاد بستر مناسب برای تسریع در روند مبارزه با بیابان‌زایی و توسعه برنامه‌های چند رشته‌ای برای ترکیب یافته‌های علمی مدرن با دانش بومی از روش‌هایی است که می‌توان در مدیریت خشکسالی به کار بست.

استاد پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله اظهار می‌کند: در دهه ۱۳۹۰-۱۴۰۰ بارندگی ایران به طور متوسط حدود ۱۱ درصد، آب‌های سطحی حدود ۴۴ درصد و آب‌های تجدیدپذیر حدود ۳۲ درصد کاهش یافته است. در دهه‌های اخیر میانگین دمای شهرهای اصلی ایران حدود ۰.۶ درجه سانتی‌گراد افزایش یافته است. پیش‌بینی‌ها تا ۱۴۱۵ بین ۰.۷ (در سناریوی متوسط) تا ۱ (در بدترین حالت) درجه افزایش دما را نشان می‌دهد.

او با بیان اینکه در ایران کاهش حدود ۱۵ درصدی بارش و از سوی دیگر افزایش تا حدود ۴.۵ درجه سانتی گراد در میانگین دمای ایران در هفت دهه آینده پیش‌بینی شده و اگر اقدامات فوری برای حل این مشکلات انجام نشود، وضعیت می‌تواند به زودی فاجعه‌بارتر شود، می‌گوید: آب تنها منبع طبیعی است که جایگزینی ندارد و نیاز به آن طاقت فرسا، ثابت و فوری است. رقابت برای دستیابی به منابع کمیاب آب، حداقل به صورت ناخودآگاه، می‌تواند افراد را به رفتارهای خودخواهانه، غیرهمکاری و حتی تهاجمی و خشونت‌آمیز سوق دهد. علاوه بر این، کمبود بارش ممکن است درآمد مردم را کاهش دهد، مثلاً در بخش کشاورزی، و بنابراین، اضطراب و استرس مرتبط می‌تواند مردم را به سمت خشونت سوق دهد.